

Čj. R 8/2000

V Brně dne 14. 12. 2000

V řízení o rozkladu, který proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže čj. S 105/99-100/00-210 ze dne 17. 1. 2000 ve věci zneužití dominantního postavení podle ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. podal účastník řízení ČEZ, a. s., se sídlem v Praze 1, Jungmannova 29, IČ 45274649, ve správním řízení zastoupený na základě plné moci ze dne 21. 10. 1999 JUDr. Jaroslavou Vaňkovou, advokátkou, Budečská 31, Praha 2, jsem podle ustanovení § 59 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákona č. 29/2000 Sb., na návrh zvláštní komise ustavené podle § 61 odst. 2 téhož zákona

### **r o z h o d l**

takto:

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 17. 1. 2000 čj. S 105/99-100/00-210

ve výrokové části pod bodem 1. **potvrzují,**

ve výrokové části pod bodem 2. **měním** takto:

- Podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. h) a § 14 odst. 4 zákona č. 63/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů se společnosti ČEZ, a. s., se sídlem v Praze 1, Jungmannova 29, IČ 45274649, za porušení ustanovení § 9 odst. 3 téhož zákona ukládá pokuta ve výši

7 500 000,- Kč

(slovy sedm milionů pět set tisíc korun českých).

Pokuta je splatná do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže u České národní banky, pobočka Brno, č. účtu 3754-24825-621/0710, konst. symbol 1148, var. symbol 45148066.

### **O d ů v o d n ě n í**

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen "Úřad") vydal dne 17. 1. 2000 rozhodnutí čj. S 105/99-100/00-210, v jehož 1. výrokové části deklaroval, že účastník řízení ČEZ, a. s., se sídlem v Praze 1, Jungmannova 29, IČ 45274649 (dále jen "účastník řízení" nebo "ČEZ"), zneužil své dominantní postavení na relevantním trhu hnědého uhlí pro výrobu elektrické energie k újmě Mostecké uhelné společnosti, a. s. (dále jen "MUS"), tím, že sníženou potřebu hnědého uhlí pro výrobu elektrické energie v České republice v roce 1999 řešil postupným snížením odběru hnědého uhlí pouze od jmenované společnosti, která je jeho dlouhodobým dodavatelem, zatímco jiným dodavatelům hnědého uhlí odběry nesnížil, aniž měl pro toto jednání objektivně

ospravedlnitelný důvod. Za zneužití dominantního postavení ve smyslu ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. (dále jen “zákon” anebo “zákon o ochraně hospodářské soutěže”) Úřad účastníkovi řízení ve 2. výrokové části uložil podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. h) a § 14 odst. 4 zákona pokutu ve výši 10 000 000,- Kč.

Proti tomuto rozhodnutí podal účastník řízení včas rozklad.

Úvodem obsáhlého rozkladu účastník řízení namítl, že ve správním řízení došlo k závažným a zákonu odporujícím pochybením v důkazním řízení, k účelovému vyjímání takových částí zjištění, které měly prokázat oprávněnost zahájení řízení, k předpojatému jednání Úřadu, nevyžádání všech potřebných důkazů, chybnému reprodukování obsahu některých důkazů a jejich chybnému hodnocení. Tyto obecné námitky pak účastník řízení konkretizoval v částech I. a II. rozkladu.

Po přezkoumání napadeného rozhodnutí v celém rozsahu podle ustanovení § 59 odst. 1 správního řádu uvádím k námitkám účastníka řízení postupně podle jednotlivých bodů rozkladu následující.

Účastník řízení zejména namítá, že:

*1. Na str. 5 rozhodnutí Úřad neuvedl, jaký význam připisuje zjištění, že ČEZ vlastní více jak 34 % podíl v Severočeských dolech, a. s. (dále jen “SD”).*

Námitku považuji za bezpředmětnou. Údaj o 34 % majetkovém podílu byl v rozhodnutí uveden jen informativně jako zjištění Úřadu vyplývající z podkladů předaných účastníkem řízení. Úřad tento majetkový podíl pouze konstatoval a dále nehodnotil, neboť by tak mohl učinit pouze v rovině úvah o důvodech jednání účastníka řízení. Účastník řízení se totiž v dokumentu “Strategie řízení dodávek a zásob pevných paliv” (ve spise l. č. 996-1010), na jehož základě mělo dojít ke krácení odběru hnědého uhlí od MUS, odvolává na “strategické zájmy”, mezi něž např. má patřit majetkový vstup ČEZ do SD. ČEZ také svůj hospodářský výsledek podle vlastního vyjádření částečně konsoliduje výsledkem hospodaření SD (ve spise l. č. 1373). Majetková účast účastníka řízení v SD tak mohla mít určitý význam v jeho rozhodování, kterému z dodavatelů budou kráceny dodávky. Jelikož však tato úvaha sama o sobě nebyla důkazním prostředkem a netvořila podklad pro rozhodnutí, nebylo třeba se jí v odůvodnění blíže zabývat.

*2.a 3. Na str. 6 rozhodnutí Úřad zkreslil obsahy dopisů ze dne 11. 2. a 17. 2. 1999, ve kterých MUS žádá o sdělení předpokládané výroby elektrické energie a spotřeby uhlí. Tyto informace jsou obchodním tajemstvím ČEZ a není zvykem je poskytovat.*

Na str. 6 je uvedena korespondence mezi účastníkem řízení a MUS ve věci dodávek hnědého uhlí v roce 1999 se stručným nezkresleným popsáním obsahu jednotlivých dopisů. K námitce pro úplnost ještě dodávám: z šetření ve správním řízení vyplynulo, že MUS na základě informací ČEZ dospěla k závěru, že dochází ke snižování spotřeby hnědého uhlí. Následně ČEZ požaduje změnu kupní smlouvy na rok 1999 a zároveň jedná s MUS o uzavření závazné rámcové smlouvy na další období ohledně množství značně se odlišujícího od sjednaných orientačních hodnot (ve spise l. č. 34 a násl.). Za této situace lze stěžejí považovat za neoprávněnou snahu MUS získat od ČEZ alespoň nějaké informace o předpokládaných odběrech.

*4. Úřad z dopisu ČEZ ze dne 30. 3. 1999 uvedeného na str. 7 rozhodnutí (ve spise l. č. 833-844), ve kterém ČEZ uvádí, že jeho snahou v současné době je zrovnoměnění dodávek pro všechny dodavatele, chybně a neobjektivně dovodil, že MUS mohla předpokládat snížení dodávek jen do určitého množství.*

Tento závěr Úřadu nevyplývá jen z obsahu zmíněného dopisu, ale i z porovnání dalších zjištěných skutečností. Z přehledu plnění dodavatelsko-odběratelských smluv na str. 14 rozhodnutí je např. patrné, že účastník řízení v I. čtvrtletí 1999 odebíral hnědé uhlí od všech svých dodavatelů relativně rovnoměrně a až ve 2. a 3. čtvrtletí 1999 dochází u MUS k výraznému propadu oproti ostatním.

*5. Účastník řízení poukazuje na zápis z 10. řádného zasedání představenstva ČEZ s tím, že představenstvo pouze vzalo na vědomí zahájení jednání o zrušení smlouvy na odběr hnědého uhlí uzavřené s MUS, ale vlastní jednání neproběhla. Samotná citace ze zápisu vzbuzuje nepravdivou domněnku, že o zrušení smlouvy bylo jednáno.*

Na str. 7 rozhodnutí Úřad pouze cituje zmíněný zápis, aniž text dále komentuje. Námitka je bezpředmětná, neboť účastník řízení následně skutečně s MUS o změně smlouvy jednal – viz např. dopis ČEZ ze dne 23. 4. 1999 (ve spise l. č. 838).

*6. Na str. 8 rozhodnutí jsou uvedeny zavádějící údaje z dopisu ČEZ ze dne 17. 6. 1999, kdy se jednalo o dopis pracovníka elektrárny Počerady, který měl právo jednat pouze ve věcech vyplývajících z jeho pracovní náplně a*

*týkajících se elektrárny Počerady. Tuto skutečnost Úřad nezkoumal. Kromě toho v dopise nebylo požadováno zřeknutí se doplatku za neodběr v roce 1998, ale v roce 1999.*

V určení roku došlo k písařské chybě, kterou Úřad opravil dopisem ze dne 9. 3. 2000. Z námitky není zřejmé, které údaje z dopisu ze dne 17. 6. 1999 pana Otakara Tučka, náměstka ředitele pro výrobu, techniku a investice Elektrárny Počerady, adresovaného společnosti MUS, považuje účastník řízení za zavádějící. Obsah dopisu byl ve stručném shrnutí citován správně. Účastník řízení se také od tohoto dopisu, který je součástí správního spisu (ve spise I. č. 844) v průběhu řízení nedistancoval a nesdělil, že se v daném případě jednalo pouze o exces pana Otakara Tučka nad rámec jeho oprávnění vyplývajícího ze zastávané funkce a pracovní náplně.

*7. K obsahu dopisu MUS ze dne 18. 6. 1999 uvedeného na str. 8 rozhodnutí účastník řízení namítá rozpor mezi rozhodnutím a dopisem, ve kterém se neuvádí “zvýšení ceny 29,26 Kč”, ale případné zvýšení ceny nad 29,26 %, což mění význam popisované skutečnosti.*

V dopise je skutečně uvedeno: “V dodatku ke kupní smlouvě pro letošní rok je potvrzena cena v úrovni 29,26 Kč/Gj, její případné zvýšení je způsobeno pouze neodběrem dohodnutého množství uhlí, které vyplývá z vlastního rozhodnutí ČEZ, a. s.” Námitce, pokud jde o doslovnou citaci dopisu lze tedy přisvědčit, v kontextu s jinými zjištěnými skutečnostmi však chybějící slovo “případné” neovlivnilo celkové posouzení věci.

*8. K dopisu ČEZ ze dne 20. 7. 1999 (str. 8 rozhodnutí) Úřad uvádí, že “Cena dodávek v roce 1999 má být snížena, a to tak, aby bylo možno zařadit .....” V dopise však toto není řečeno. Je konstatováno, že “cena dodávek bude stanovena tak, aby umožnila přesun elektrárny Počerady v pořadí řazení zpět mezi pánevní elektrárny.”*

Obsah dopisu Úřad logicky interpretoval tak, že cena má být upravena směrem dolů, tedy snížena. Je zcela zřejmé, že se nemohlo jednat o zvýšení ceny (viz např. dopisy - ve spise na I. č. 838, 835). Je zde souvislost i s tím, že pánevní elektrárny mají nejnižší variabilní náklady, neboť náklady na dopravu uhlí jsou nízké.

*9. Citace dopisu ČEZ ze dne 3. 8. 1999 (str. 8 rozhodnutí) je zavádějící, neboť v ní chybí závěr dopisu, který je pro posouzení věci stěžejní, kdy ČEZ nabídl MUS odkoupení neodebraného uhlí s tím, že bude odebráno v příštím roce.*

Tento návrh byl učiněn ve vztahu k odběrům roku 1998 (ve spise I. č. 1258-1260), nikoliv k odběrům v roce 1999.

*10. Dopis ČEZ ze 4. 9. 1999 (str. 9 rozhodnutí) je správně dopisem ze dne 4. 8. 1999. Formulace v rozhodnutí “.... navrhuje zaplatit cenu 25,54 Kč/Gj ....” je nepřesná a zavádějící, neboť v dopise se výslovně praví, že jde o cenu “dle Vámi nabízené cenové křivky z června tohoto roku ...”.*

Námitka je nejasná. Není zřejmé, z čeho účastník řízení usuzuje, že formulace je zavádějící a její poškozující. V dopise ze dne 4. 8. 1999 (ve spise I. č. 875) je výslovně uvedeno “... dle Vámi nabízené cenové křivky z června tohoto roku, tj. ve výši 25,54 Kč/Gj.”. Písařská chyba v datování dopisu byla opravena dopisem Úřadu ze dne 9. 3. 2000.

*11. – 14. V odůvodnění rozhodnutí nejsou uvedeny obsahy dopisů, a to dopisu MUS z 12. 8. 1999, dokumentujícího, že MUS neměla zájem na dohodě s ČEZ, dopisu ČEZ z 30. 8. 1999, ve kterém se ČEZ odvolává na slib MUS o předání nového návrhu ceny paliva pro elektrárnu Počerady na září a 4. čtvrtletí 1999, dopisu MUS z 30. 8. 1999, který je pro hodnocení případu zásadní, neboť obsahuje návrh nové rámcové smlouvy do roku 2005, a konečně dopisu ČEZ z 1. 9. 1999, ve kterém je MUS upozorňována na pozdní obdržení nabídky a je nabízena cena 29,26 Kč.*

Obecně má odůvodnění rozhodnutí uvést a vyhodnotit všechny skutečnosti, které odůvodňují výrok rozhodnutí. Těmito skutečnostmi nebyl obsah zmíněných dopisů. Pokud jde o konkrétnost námitky, z prvně uvedeného dopisu bezpochyby nelze učinit závěr, který uvádí účastník řízení, že MUS neměla zájem na dohodě s ČEZ. Z tohoto a dalších uváděných dopisů pouze vyplývá, že obě strany jednaly o řešení nastalé situace, přičemž nedošlo mezi nimi k žádné dohodě. Není také zřejmé, z čeho účastník řízení dovozuje, že pro hodnocení případu měl zásadní význam dopis MUS z 30. 8. 1999 obsahující návrh nové rámcové smlouvy do roku 2005.

*15. Komentář k dopisu ČEZ z 8. 9. 1999 postrádá podstatný údaj o nabídce, že při ceně 29,26 Kč bude navýšen odběr uhlí od MUS o 1 690 tis. t.*

Shrnutí údajů z dopisu ČEZ z 8. 9. 1999 (ve spise I. č. 889-890) na str. 9 rozhodnutí v podstatě odpovídá obsahu tohoto dopisu. Není zřejmé z čeho účastník řízení soudí, že uvedení namítaného údaje by ovlivnilo celkové posouzení věci v závěru řízení, kdy Úřad vycházel ze skutečných odběrů hnědého uhlí za celé období 1999.

16. *V odůvodnění rozhodnutí není uveden dopis MUS z 30. 9. 1999, ve kterém trvá na fixní rámcové smlouvě.*

Z námitky není patrné, z jakého důvodu účastník řízení klade na tento dopis důraz (ve spise l. č. 893-894). Odůvodnění rozhodnutí stěžlí může obsahovat výčet všech dokumentů obsažených ve spise čítajícím cca 1 500 stran. Zejména není z námitky zřejmé, o čem by uvedení dopisu v rozhodnutí vypovídalo ve vztahu k odůvodnění rozhodnutí, resp. k celkovému posouzení věci.

17. *Údaj obsažený na str. 9 rozhodnutí ohledně konání ústního jednání je nesprávný, jednání se konalo 3. 11. 1999, nikoliv 26. 10. 1999. Připomínky účastníka řízení uplatněné na tomto jednání jsou v odůvodnění reprodukovány nepřesně, některé jsou vynechány vůbec. Vesměs nejsou uvedeny pasáže nevýhodné pro MUS (např. posouzení přiměřenosti zisku dolu Hrabák, úsporná opatření apod).*

Námítka je velmi obecná. Účastník řízení nekonkretizuje připomínky, jejichž reprodukci považuje za nepřesnou a z jakých důvodů. Po srovnání obsahu protokolu ze zmíněného jednání s příslušnou částí odůvodnění rozhodnutí jsem neshledal v tomto směru pochybení. Pokud některé z připomínek nebyly v rozhodnutí zmíněny, jednalo se o připomínky bez relevance k posuzované věci. Otázkou dolu Hrabák, resp. tvrzením účastníka řízení o nepřiměřených cenových podmínkách MUS, se pak Úřad zabýval na str. 29 rozhodnutí. Ziskovost dolu Hrabák však nemohla mít vliv na posouzení té skutkové podstaty porušení zákona, která byla předmětem správního řízení. Písařská chyba v datu konání ústního jednání byla opravena dopisem Úřadu ze dne 9. 3. 2000.

18. *Na str. 11 rozhodnutí se Úřad zabývá materiálem ČEZ Souhrnná zpráva za I. – III. čtvrtletí 1999 a prohlašuje, že zisk se očekává v řádu stovek mil. Kč, aniž uvádí důvody, proč je očekávaný zisk pro řešený případ relevantní.*

Na str. 11 je pouze ve stručnosti charakterizován obsah zmíněné Souhrnné zprávy (ve spise l. č. 967-968), kterou předložil účastník řízení při ústním jednání dne 3. 11. 1999. Ve stručném obsahu se mimo jiných údajů také uvádí i možný zisk očekávaný účastníkem řízení. Tento údaj nebyl relevantní k řešenému případu a proto nebyl nikterak komentován.

19. *Na str. 13 a 14 rozhodnutí se Úřad zabývá vyjádřením ČEZ ze 16. 11. 1999, přičemž podstatná část podání, závěry uvedené na str. 8, 9 a 10, nejsou vůbec citovány a také nebyly ze strany Úřadu brány při hodnocení v úvahu.*

S ohledem na rozsah vyjádření ČEZ k podání MUS (ve spise l. č. 1075-1084) Úřad v rozhodnutí uvedl a hodnotil pouze ty skutečnosti, údaje a informace, které ve vztahu k posuzované věci pokládal za relevantní. Pokud jde o odkazy na body 8 a 9 vyjádření ČEZ, tyto body v podstatě obsahují pouze sdělení, že MUS byla informována o poklesu spotřeby a předpokládaném vývoji spotřeby elektrické energie a mohla tedy v tomto směru učinit patřičné kroky k zajištění odbytu své produkce. To, že MUS o poklesu spotřeby byla informována, MUS ani Úřad nepochybně, pokud však jde o možnost jiných kroků k zajištění odbytu, s tímto se Úřad neztotožnil z důvodů, které podrobně uvedl na str. 28 rozhodnutí. Totéž platí u bodu 10, ve kterém účastník řízení uvedl, že u jiných odběratelů ke snižování odběrů nedošlo, neboť pro ně je stanovena příznivější cena. Stanovisko Úřadu k těmto otázkám je obsaženo v celkovém hodnocení jednání účastníka řízení z hlediska zákona.

20. *Údaj o vývozu uvedený v předposledním odstavci na str. 14 rozhodnutí je nesprávný, neboť bylo prokázáno, že v únoru 1999 bylo kontrahováno pouze 1 700 GWh a údajný původní rozpočet nebyl smluvně zajištěn, to se podařilo až v průběhu roku 1999 na základě snížení cen uhlí.*

Údaje o vývozu elektřiny za období I. – III. čtvrtletí 1999 a předpoklad vývoje za rok 1999 poskytl Úřadu účastník řízení (ve spise l. č. 1095, 1111). Údaje uváděné na str. 14 rozhodnutí nejsou s poskytnutými podklady v rozporu.

21. *Tabulky na str. 14 rozhodnutí jsou zavádějící, neboť v nich není zohledněn vývoz elektřiny, který se realizoval proto, že SD a SU snížily ceny uhlí.*

Tabulka dokumentuje krácení dodávek jednotlivým dodavatelům v průběhu I. – III. čtvrtletí 1999. Údaje v tabulce jsou podloženy podklady převzatými od účastníka řízení, jmenovaných odběratelů SD a SU, jakož i MUS, s nimiž nejsou v rozporu. Zdůrazňuji, že ve správním řízení Úřad především zjišťoval, zda účastník řízení, jako dominantní soutěžitel, neřešil propad poptávky po el. energii v roce 1999 na úkor dodávek pouze u jednoho ze svých dlouhodobých dodavatelů hnědého uhlí. Otázky spojené s vývozem elektřiny nebyly pro posouzení věci z hlediska zákona rozhodné.

22. *Poslední odstavec citace stanoviska Ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 15. 11. 1999 na str. 14 rozhodnutí je pozměněn a dává jiný smysl. Zatímco Úřad uvádí, že "Cílem je zachování alespoň přijatelné úrovně ekonomické stability a zaměstnanosti obou smluvních stran", MPO v tomto stanovisku uvedlo, že*

*“Uzavřené dodatky jsou výrazem oboustranné dohody na přijatelném řešení objektivně dané nepříznivé situace s cílem zachování alespoň přijatelné úrovně ekonomické stability a zaměstnanosti obou smluvních stran.”.*

Úřad uznal, že krácení odběrů bylo vyvoláno nepříznivou situací na trhu s elektřinou a ztotožnil se také s tím, že uzavření smluvních dodatků vedlo k zachování určité ekonomické stability a zaměstnanosti. Z hlediska zákona o ochraně hospodářské soutěže však účastník řízení nebyl oprávněn řešit své problémy s odbytem elektrické energie na úkor svého dodavatele diskriminujícím způsobem oproti jiným dodavatelům.

*23. Z formulace odůvodnění třetího odstavce poslední věty na str. 15 rozhodnutí neodpovídá předloženým důkazům a skutečnosti. Jestliže ČEZ vycházela z předpokladu, že soutěžitelé sníží cenu určitého množství uhlí, pak ke zvýšení cen uhlí MUS muselo dojít, neboť toto zvýšení cen je zakotveno přímo v kupní smlouvě pro rok 1999.*

Námítka je nejasná a není z ní patrné, v čem účastník řízení spatřuje nesprávnost formulace. Pro posouzení věci je na citované interní zprávě ze dne 23. 4. 1999 (ve spise l. č. 1143) relevantní, že již v dubnu 1999 účastník řízení počítal s krácením dodávek u MUS ve větším rozsahu, než u ostatních dodavatelů – viz např. závěr této zprávy *“Teprve potom bude možno rozhodnout, zda se nevyplatí splnit MUS na cca 60 % a ostatní smlouvy splnit nebo přeplnit a zlevnit většinu zdrojů.”.*

*24. Úřad nevzal v úvahu svědeckou výpověď Ing. Míla v části, kde se poukazuje na nepřiměřené zisky MUS z dolu Hrabák (str. 16 rozhodnutí).*

Z námítky není patrné, co měl Úřad podle účastníka řízení z této části výpovědi Ing. Míla dovodit ve vztahu ke zkoumané podstatě porušení zákona. K otázce dolu Hrabák, zejména pokud jde o účastníkem řízení tvrzené vymáhání nepřiměřených cenových podmínek ze strany MUS, se Úřad vyjádřil na str. 29 rozhodnutí.

*25. Obsah výslechu Ing. Krenka na str. 17 rozhodnutí byl zkreslen, neboť tento vypověděl, že jediným řešením nastalé situace byl vývoz elektřiny a nikoliv že dalším řešením byl vývoz elektřiny. Z formulace Úřadu lze dovodit, že mezi mnohými řešeními vybrala ČEZ právě vývoz.*

Do protokolu ze dne 30. 11. 1999 (ve spise l. č. 1290-1294) Ing. Krenk výslovně uvedl: *“Jediným možným dalším řešením bylo navýšení výroby vývozem elektrické energie”.*

Příslušný text odůvodnění rozhodnutí na str. 17 není s tímto vyjádřením v rozporu.

*26. Obsah dopisu ČEZ z 29. 11. 1999 uvedený na str. 17 rozhodnutí byl reprodukován nepřesně a zkresluje formulace ČEZ, zejména pokud jde o charakter materiálu pro poradu vedení.*

Z námítky není patrné, v čem účastník řízení spatřuje nesprávnost reprodukce tohoto dopisu. V námítce se poukazuje na 14. poradu vedení ČEZ s tím, že materiál (rozumí se Strategie řízení dodávek pevných paliv v roce 1999), byl vzat pouze na vědomí, nebyl dále rozpracován a nebyly nikomu uloženy žádné úkoly a proto jej nelze považovat za úmysl a nemá pro posuzování případu žádný zásadní význam. Rozhodnutí na str. 17 při reprodukci dopisu doslova v tomto směru cituje vyjádření ČEZ: *“Kromě toho nebyly nikomu uloženy žádné úkoly k jeho realizaci; nemá tedy pro posuzování případu žádný zásadní význam.”.*

*27. Úřad na str. 17 rozhodnutí při popisu ústního jednání s účastníkem řízení dne 7. 12. 1999 vynechal některé pasáže, které nesouvisely s předmětem řízení, jakož i pasáže, které svědčily pro ČEZ, některé formulace a komentáře jsou zkreslené. Zápis z jednání nebyl formulován v souladu s tím, co účastník řízení uváděl.*

Některé části protokolu z jednání dne 7. 12. 1999 (ve spise l. č. 1326-1329) nebylo třeba v rozhodnutí uvádět, neboť při závěrečném celkovém hodnocení důkazů Úřad dospěl k závěru, že neměly relevantní vztah ke zkoumané věci, anebo se jednalo o informace uváděné na jiných místech odůvodnění rozhodnutí. Pokud jde o namítanou zkreslenost a nepřesnost, účastník řízení neuvádí, v čem toto spatřuje. Došlo-li v průběhu jednání k nepřesnému zápisu sdělených odpovědí, účastník řízení na to upozornil a správní orgán zápis opravil. Po závěrečném přečtení zástupci účastníka řízení protokol bez námitek podepsali.

*28. (v rozkladu 27 na str. 6) Údaje o plnění smluv na str. 19 rozhodnutí jsou nesprávné, neboť Úřad nevzal v úvahu dodávky pro zvýšení vývozu elektřiny, který byl umožněn snížením cen u SD a SU. Bez těchto dodávek by rozložení plnění smluv bylo méně výhodné pro MUS.*

Údaje o plnění smluv sdělily Úřadu na jeho vyžádání přímo dotčené společnosti SD, SU, OKD a MUS. Úřad, který neshledal důvod tyto údaje zpochybňovat, je na str. 19 bez komentáře pouze cituje při popisu průběhu správního řízení a skutečností relevantních pro posouzení věci. Účastník řízení v námítce také nespécifikuje, jaké údaje o plnění smluv on sám z pozice odběratelské smluvní strany považuje za správné.

*29. (v rozkladu 28 na str. 6) Při popisu újmy na str. 20 rozhodnutí, týkající se útlumu těžby dolu Koh-i-noor, chybí důležité vyjádření účastníka řízení v tom smyslu, že uhlí z tohoto dolu ČEZ neodebírá.*

Na str. 20 a 21 rozhodnutí je pouze uveden stručný obsah sdělení MUS o újmě, kterou jí podle jejího názoru způsobilo jednání účastníka řízení při krácení odběrů uhlí, přičemž o útlumu těžby v uvedeném dolu se zmiňovala v souvislosti s nutností přehodnocení podnikatelského záměru a změn těžebních a technologických postupů vyvolaných propadem celkových dodávek, nikoliv jen dodávek z dolu Koh-i-noor. To, že účastník řízení neodebírá uhlí z tohoto dolu, je Úřadu známo z jiných šetření.

30. (v rozkladu 29 na str. 6) *Názor Úřadu na str. 20 rozhodnutí, že navýšení vývozu elektřiny v důsledku snížení cen uhlí nebylo dostatečně prokázáno, je neobjektivní.*

Úřad v této části rozhodnutí poukázal na rozpory v poskytnutých podkladech. Otázka vývozu elektřiny nebyla rozhodující pro posouzení věci z hlediska zákona.

31. (v rozkladu 30 na str. 6) *Stanovisko Ministerstva průmyslu a obchodu je v rozhodnutí prezentováno úvodem jako stanovisko, dále jako názor MPO. Úřad dostatečně nezohlednil stanovisko MPO, kdy tento ústřední orgán státní správy, do jehož kompetence patří energetika a těžební průmysl, označil úvahy o poměrném snížení dodávek u všech tří společností za neadekvátní, neboť poměrné snížení by mělo negativní dopady na ekonomiku a zaměstnanost a vyvolalo by nespokojenost akcionářů.*

Úřad z titulu svých kompetencí posuzuje každý šetřený případ především z hlediska zákona o ochraně hospodářské soutěže, když k vyžádaným stanoviskům, názorům, argumentům apod., poskytnutých mu jinými orgány státní správy a dalšími institucemi, přihlíží jen podpůrně a není jimi vázán. To, že názor MPO se v zásadě shodoval s argumentací účastníka řízení, nebylo pro posouzení věci z hlediska zákona rozhodné.

32. (v rozkladu 31 na str. 7) *Úřad nebere v úvahu některé části z vyjádření účastníka řízení, o kterém se zmiňuje na str. 20 a 21 rozhodnutí, např. odst. 1, 2, 3, 6, 7.*

Úřad před vydáním rozhodnutí hodnotil všechny spisové materiály jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech, a to v celém jejich rozsahu, tzn. i včetně zmíněných částí. Po celkovém zhodnocení všech zjištěných skutečností dospěl k závěrům, které vyjádřil ve výroku rozhodnutí, přičemž tento výrok patřičně odůvodnil.

33. (v rozkladu 32 na str. 7) *Shrnutí námitek účastníka řízení k obsahu str. 22 – 32 rozhodnutí:*

*Nebylo prokázáno, že ČEZ informoval MUS o rovnoměrném krácení odběrů.*

Dopis ČEZ ze dne 30. 3. 1999 (ve spise l. č. 833) obsahuje ujištění, že „... je naší snahou v současné době zrovnoměrnění dodávek pro všechny dodavatele zásobující výrobní závody ČEZ.“. Úřad neuváděl, že MUS nemohla počítat s určitým krácením v době, kdy bylo obecně známo, že spotřeba uhlí klesá, po obdržení tohoto dopisu však nebyl důvod, aby očekávala krácení odběrů v takovém rozsahu, jak k nim došlo v následujících obdobích 2. a 3. čtvrtletí 1999.

*V průběhu měsíce dubna nebyla ze strany ČEZ požadována změna kupní smlouvy, pouze byl vznesen návrh na přípravu dodatku ke smlouvě.*

Jde o formální námitku. Pro posouzení věci nebylo rozhodné, zda se jednalo o návrh změny, či přípravu návrhu změny kupní smlouvy.

*Odkaz na podklady, z nichž mělo vyplynout, že veškerý pokles odběrů bude realizován u MUS, je zavádějící. ČEZ podle nich nepostupoval.*

O tom, že ČEZ takto postupoval, svědčí skutečný objem odběrů (viz tabulku na str. 14), stejně jako interní materiály (ve spise např. l. č. 1143).

*ČEZ nepočítal u MUS s cenou vyšší, než je sjednaná, ale s cenou obsaženou v cenové křivce podle uzavřené smlouvy.*

Úřad nepochybně, že ČEZ počítal s cenou dle cenových křivek, i když nakonec odebral od MUS tak malé množství, se kterým cenové křivky nepočítaly.

*Pozice MUS při vyjednávání s ČEZ nebyla ztížena. MUS veškeré návrhy ČEZ odmítala a oproti ostatním dodavatelům svou nabídku předložila opožděně.*

Pozdní předložení nabídky Úřad nehodnotil k tíži účastníka řízení. Vyslovil pouze názor, že v té době byla již vyjednávací pozice MUS o objemu dodávek ztížena, neboť mezitím ČEZ uzavřel dodatky ke kupním smlouvám s ostatními dodavateli, kteří přistoupili na snížení ceny uhlí při zachování objemu dodávek.

*Při vymezení relevantního trhu měly být zohledněny dodávky lignitu.*

Výroba elektřiny z lignitu tvoří jen nepatrnou část výroby uhelných elektráren a pro účely vymezení relevantního trhu nebyla rozhodující.

*Konstatace o síle ČEZ a jejích dalších ekonomických aktivitách nepatří do vymezení subtrhu hnědého uhlí pro výroby elektrické energie a je zavádějící.*

Z námitky není zřejmé, z jakého důvodu účastník řízení považuje údaje na str. 23 rozhodnutí za zavádějící. Tyto údaje vypovídají o postavení ČEZ na trhu hnědého uhlí. Svědčí o značné tržní síle této společnosti, která jako odběratel hnědého uhlí není na tuzemském trhu vystavena podstatné soutěži. S ohledem na skutkovou podstatu porušení zákona, o níž bylo vedeno správní řízení, bylo nutno především zjistit, zda účastník řízení zaujímá na relevantním trhu dominantní postavení ve smyslu § 9 odst. 2, popřípadě odst. 1 zákona, což uvedené údaje prokazují.

*Úřad nepřihlédl k rozhodnutí ve věci Tetra Pak Rausing (komise věc T 51/89), podle nějž může podnik s dominantním postavením jednat způsobem zaměřeným na zisk a není povinen jednat hospodářsky nesmyslným způsobem a proti svým oprávněným zájmům. Účelem zákona není ochrana méně schopného soutěžitele.*

Toto Úřad nezpochybnil. Podnikatelské rozhodování a ochrana vlastních zájmů však nesmí být v rozporu se zákonem o ochraně hospodářské soutěže, podle nějž je dominantní soutěžitel z pozice své tržní síly vystaven silnější reglementaci, než soutěžitel, který takové postavení na trhu nemá.

*ČEZ řešil danou situaci tak, aby všichni dodavatelé byli co nejméně poškozeni, což dokládají i stanoviska MPO.*

Tomuto tvrzení nelze přisvědčit, neboť účastník řízení vzniklou situaci právě řešil tak, že její dopady se koncentrovaly pouze u jednoho dodavatele a v jednom regionu (ve spise např. l. č. 996 a násl.).

*Úřad nezohlednil důkazy o tom, že byly dány objektivní důvody pro krácení odběrů v důsledku hospodářské situace.*

Tuto skutečnost Úřad v rozhodnutí nezpochybnil. Nebyly však shledány ospravedlnitelné důvody pro krácení odběrů pouze u MUS.

*Jedná se výhradně o obchodní spor, neboť ve smlouvě bylo počítáno s tím, že mohou být kráceny odběry.*

Soukromoprávní aspekt případu nevylučuje, aby jednání účastníka řízení bylo souběžně posuzováno podle zákona o ochraně hospodářské soutěže. Lze poukázat na v odůvodnění citované rozhodnutí Komise ES ze dne 19. 4. 1997 v případě č. IV/28.841 "BP", ze kterého vyplývá, že za určitých okolností soukromoprávní aspekty nehrají rozhodující roli. V uváděném rozhodnutí Komise bylo např. řečeno, že v době krize zásobování dodavatel nesmí přerušit dodávky jen z toho důvodu, že shodou okolností končí platnost určité smlouvy, když za normální situace by odběratelsko-dodavatelský vztah existoval i nadále.

*ÚOHS se nezabýval cenami na trhu, rozhodoval neobjektivně s cílem navodit nepříznivé okolnosti pro ČEZ.*

Námitka neodpovídá odůvodnění rozhodnutí. Opakují, že předmětem správního řízení nebylo posuzování cen hnědého uhlí na trhu, ale jednání účastníka řízení při snižování odběrů hnědého uhlí od svých dlouhodobých dodavatelů. Rovněž tak nemohu akceptovat námitku neobjektivnosti rozhodování s cílem navodit nepříznivé okolnosti pro ČEZ. Z průběhu správního řízení a obsáhlého odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že Úřad před formulací právních závěrů věnoval pozornost zjištění skutečného stavu věci a odpovědně hodnotil shromážděné důkazy.

*Nebyl prokázán závěr Úřadu na str. 28 rozhodnutí – MUS byla vystavena riziku vyšší měrou, než po ní mohlo být spravedlivě požadováno. MUS musela vědět o hospodářské krizi a nebyla schopna poskytnout zboží za rozumné ceny a její chování bylo odlišné od ostatní konkurence.*

Závěry Úřadu na str. 28 jsou správným hodnocením zjištěných skutečností. Není pochyb, že MUS byla na počátku roku 1999 známa situace na trhu hnědého uhlí a počítala s určitým krácením odběrů, ale o zásadním poklesu se dozvěděla až v březnu 1999 (ve spise např. l. č. 838). To, že MUS jednala odlišně od konkurentů, tzn. že nepřistoupila na takovou dohodu, kterou s účastníkem řízení uzavřely ostatní důlní společnosti, neznamená, že účastník řízení byl oprávněn snížit tomuto dlouhodobému dodavateli odběry uhlí tak, jak bylo v řízení prokázáno.

*Úřad posuzoval případ neobjektivně, když ceny MUS označil za "poněkud vyšší", než ceny SD a uvedl, že "v minulosti tomu bylo obráceně" (pouze převzato z výpovědi svědka).*

Informace o tom, že cena uhlí z MUS byla v minulosti nižší, je správná. V roce 1997 činila cena uhlí u MUS 22,72 Kč/Gj, u SD 25,10 Kč/Gj, v roce 1998 u MUS 26,65 Kč/Gj, u SD 27,34 Kč/Gj (ve spise l. č. 43, 240, 445).

*Úřad se nezabýval důsledky rovnoměrného snížení odběru u všech dodavatelů. Tento postup by znemožnil vývoz elektřiny.*

Tvrzení o znemožnění vývozu elektřiny v případě rovnoměrného snížení dodávek nebylo prokazatelně doloženo. Podle názoru Úřadu bylo možné a vůči všem dodavatelům spravedlivé sjednat odběry pro vývoz elektřiny nad rámec rovnoměrného krácení za rovných podmínek pro všechny dodavatele.

*Na str. 28 rozhodnutí, čtvrtý odstavec, je nepravdivě uvedeno ".... dospěla společnost ČEZ k závěru, že splnění všech Kupních smluv v toleranci (tj. na 95 %) není z finančních důvodů pro ČEZ výhodné."*

Námítce lze částečně přisvědčit. Věta měla být správně formulována v tom smyslu, že splnění smluv na 95 % nebylo možné a rovnoměrné krácení by pro ČEZ bylo nevýhodné (viz dokument ČEZ - Strategie řízení dodávek a zásob pevných paliv v roce 1999).

*Závěr Úřadu o jiných podmínkách MUS je v rozporu se stanoviskem MPO.*

MPO není kompetentní posuzovat věci spadající do působnosti zákona o ochraně hospodářské soutěže. Kompetentní institucí v tomto směru je Úřad, který ve své rozhodovací činnosti není vázán názorem jiného orgánu státní správy. Závěry Úřadu vycházejí z provedeného šetření ve správním řízení.

*Skutečnost, že ČEZ požadovala výrazné snížení odběrů v dalších letech, nebyla prokázána, přičemž hodnoty v rámcové smlouvě nejsou závazné.*

Úřad má za to, že rámcové smlouvy mají poskytnout všem zainteresovaným stranám podporu při plánování výroby a odbytu. Podstatné odchýlení od orientační hodnoty u MUS při navýšení ostatních dodavatelů bez objektivních důvodů, může samo o sobě být porušením zákona. Snahy o snížení odběrů až na 4,5 mil. t. v roce 2000 jsou patrné z dopisů na str. 876, 890 spisu.

*Není poskytnut důkaz, že by motivací chování ČEZ byly okolnosti neodběru v roce 1998.*

Dokazování v této věci prováděl Úřad ve prospěch účastníka řízení, neboť se snažil zjistit, zda jednání MUS, která "neumožnila" splnění kupní smlouvy pro rok 1998 v přípustné toleranci, pokud jde o množství dodávek, nebylo objektivně ospravedlnitelným důvodem pro další postup účastníka řízení vůči MUS. K tomuto závěru však Úřad po vyhodnocení zjištěných skutečností nedospěl (viz str. 29 rozhodnutí).

*Závěry Úřadu ohledně vymáhání nepřiměřených cenových podmínek v případě dodávek uhlí z dolu Hrabák nesouvisí s otázkou, zda ČEZ diskriminoval MUS.*

Touto otázkou se Úřad zabýval na základě námítky vznesené účastníkem řízení. Také v tomto případě bylo cílem Úřadu zjistit, zda jednání MUS neospravedlňovalo postup účastníka řízení. K tomuto závěru však Úřad po celkovém posouzení věci nedospěl.

*MUS vynucovala nepřiměřené podmínky tím, že požadovala uzavření pětiletého kontraktu na pevné množství, tj. v případě neodebrání sjednaného množství mělo dojít k zaplacení celé hodnoty kontraktu.*

Okolnosti uzavírání smluv na další roky nebyly pro posouzení případu relevantní, správním řízení se týkalo jednání účastníka řízení při snižování odběrů uhlí v roce 1999.

*Úřad nevzal v úvahu, že na odběrech uhlí jsou závislí všichni konkurenti.*

Námítka spočívá v obecně známé skutečnosti o závislosti důlních společností na odběrech jimi těžného uhlí. Není z ní patrné, co měl Úřad z tohoto dovodit.

*Úřad nesprávně hodnotil důkazy. Oznámení o omezení dodávek uhlí nebylo možno realizovat s dostatečným předstihem, neboť došlo k prudkému poklesu spotřeby elektřiny, jak potvrzuje i MPO. Nebylo prokázáno, že snížení odběrů povede s velkou pravděpodobností k likvidaci MUS.*

Je pravdou, že o poklesu spotřeby uhlí věděli soutěžitelé již v roce 1998 na základě snížení odběrů ze strany ČEZ. V I. čtvrtletí 1999 pak docházelo k dalšímu snižování odběrů. Rozsah snížení ve II. a III. čtvrtletí 1999 k tíži MUS byl však neúměrně vyšší, než u ostatních soutěžitelů, aniž jí byl dán dostatečný časový prostor k přípravě na tuto situaci. Úřad neuvedl v rozhodnutí, že postup účastníka řízení měl za následek likvidaci MUS; je však skutečností, že snížení těžby by vedlo ke snížení její konkurenceschopnosti v důsledku vysokých fixních nákladů na těžbu a nově vzniklých nákladů na útlum těžby.

*Úřad nepřihlédl k tomu, že příčinou poklesu odběru bylo jednání MUS a její trvání na zaplacení celého kontraktu i při sníženém odběru a uzavření fixní dlouhodobé smlouvy.*

Námítka nevysvětluje v čem účastník řízení spatřuje souvislost mezi krácením odběrů v roce 1999 a uzavřením pětileté smlouvy. Rovněž tak není z námítky patrné, jaké jednání MUS vedlo k poklesu odběru. Tvrzení, že MUS trvala na zaplacení celého kontraktu, není úplně přesné. Ze spisu na l. č. 1336 vyplývá, že



MUS trvala na uhrazení nároků vyplývajících z porušení smlouvy, přičemž jejich výše měla být předmětem dohody.

*Ve věci výpadku peněžních toků bylo prokázáno, že MUS mohla požádat o úpravu ceny a ČEZ by tuto úpravu provedl. Ztráta pozice MUS nebyla prokázána, Úřad se jí nezabýval. Smluvené dodávky na rok 2000 pozici MUS neohrožily.*

Kupní smlouva je koncipována tak, že po celý rok je fakturována cena pro sjednané množství uhlí. Na základě skutečného ročního odběru se provádí vyúčtování. MUS na úpravu ceny neměla smluvní nárok a ČEZ s výpadkem peněžních toků u MUS počítal (viz dokument ČEZ "Strategie řízení dodávek a zásob pevných paliv v roce 1999") s tím, že následkem toho přistoupí MUS na změnu kupní smlouvy. Pokud pak jde o dodávky uhlí v roce 2000, je třeba poukázat na z korespondence vyplývající požadavky ČEZ týkající se snížení odběrů uhlí i pro rok 2000 (oproti orientační výši dodávek sjednané v rámcové smlouvě). S ohledem na všechna zjištění učiněná v rámci správního řízení nelze vyloučit, že k uzavření smlouvy na období roku 2000, která MUS jako soutěžitele nepoškozuj, došlo až v důsledku vydání napadeného rozhodnutí Úřadu.

*Nebylo vysvětleno, z jakých důvodů Úřad vycházel ze stanoviska MPO jen ve věci jednání ČEZ z pohledu veřejného zájmu, zatímco v ostatních případech se obsahem stanoviska nezabývá.*

Jak je shora uvedeno, Úřad není v rozhodovací činnosti vázán stanovisky a názory jiných orgánů státní správy, neznamená to však, že k nim v určitých částech nemůže přihlížet podpůrně, jak to učinil v případě, kdy vzal na vědomí názor MPO ohledně nenarušení veřejného zájmu. Připomínám, že generální klauzule ustanovení § 9 odst. 3 zákona hovoří o zákazu zneužití dominantního postavení na újmu soutěžitelů nebo spotřebitelů nebo na úkor veřejného zájmu, přičemž vyjmenované aspekty újmy nemusí být nutně splněny současně.

*Tvrzení Úřadu, že ČEZ zohlednil pouze své zájmy, je chybné hodnocení důkazů, neboť ČEZ zohlednil i zájmy ostatních soutěžitelů. Úřad nechal v úvahu, že zájem MUS nebyl zohledněn jejím zaviněním. MUS chtěla parazitovat na postupu ostatních soutěžitelů.*

Námítka je vytržena z kontextu. Úřad netvrdil, že ČEZ nechal v úvahu zájmy ostatních soutěžitelů, nýbrž že nechal v úvahu zájmy všech soutěžitelů (viz již zmíněný dokument Strategie dodávek a zásob .....). Diskriminace jednoho je vždy výhodná pro toho, kdo diskriminován není. Z tohoto pohledu nelze považovat jednání účastníka řízení vůči ostatním soutěžitelům za pozitivum. Kromě toho přijatá opatření zohledňovala především zájmy účastníka řízení, neboť zajistila, že u SD a SU, případně OKD, nedojde k uplatnění sankcí za porušení smlouvy a přesunu cen uhlí do vyšších cenových křivek, což by pro ČEZ bylo velmi nákladné. Úřad se otázkou tzv. zavinění MUS velmi podrobně zabýval a dospěl k závěrům vysvětlených v odůvodnění rozhodnutí, že snížení odběrů ze strany účastníka řízení mělo jiné důvody, než jednání MUS.

*Úřad zvýhodnil MUS oproti jiným soutěžitelům, když nezohlednil dodávky uhlí na vývoz elektřiny z pohledu celkových dodávek.*

Opakující se námitka, o které již bylo pojednáno a není relevantní ke skutkové podstatě případu.

*Nebylo zdůvodněno, proč je hnědé uhlí považováno za strategickou surovinu, jakožto přitěžující okolnost pro uložení pokuty. Rozhodnutí ES neobsahují ustanovení o tom, že na této skutečnosti závisí výše pokuty.*

Fakt, že hnědé uhlí je strategickou surovinou, uvedl Úřad v dané souvislosti proto, aby zdůraznil závažnost trhu, jehož konkurenční prostředí účastník řízení svým jednáním ovlivnil.

*Závěr Úřadu ve věci pokuty o tom, že ČEZ napomohly řešit zhoršení ekonomické situace společnosti SD a SU, odporuje jinému závěru, že pro každého soutěžitele je důležitá výše těžby, i za cenu snížení ceny uhlí. SD a SU snížily ceny proto, aby zachovaly objem odběru svého uhlí, nikoliv aby napomohly ČEZu.*

Tato konstatace Úřadu na str. 32 rozhodnutí byla uvedena jen v souvislosti s poznáním o narušení vzájemných vztahů mezi účastníkem řízení a společností MUS, když k tomuto narušení s jinými společnostmi nedošlo tím, že přistoupily na snížení ceny uhlí. Poznámka byla míněna jako polehčující okolnost pro jednání účastníka řízení.

*Závěr Úřadu, že jsou dány okolnosti k uložení nižší pokuty, je v rozporu s faktickou pokutou. Úřad ČEZ diskriminoval, neboť jsou známy případy závažnějšího porušení s nižší pokutou.*

Po zvážení této námítky jsem dospěl k závěru, že jsou dány důvody pro snížení uložené pokuty, neboť jednání účastníka řízení sice znevýhodnilo v určitém časovém období roku 1999 jiného soutěžitele - společnost MUS, ale nemělo dopad na konečného spotřebitele, resp. nezpůsobilo konečnému spotřebiteli újmu. Přihlédl jsem rovněž k výši pokut uložených Úřadem v jiných případech zneužití dominance. Po posouzení zmíněných aspektů jsem rozhodl o snížení pokuty na částku 7 500 000,- Kč, kterou považuji za odpovídající závažnosti porušení zákona účastníkem řízení.

Ve II. části rozkladu účastník řízení zejména namítal rozpory ve dni zahájení správního řízení, které spatřoval v tom, že v rozhodnutí je uvedeno datum zahájení řízení 8. 10. 1999, přičemž v dopise předsedy Úřadu ze dne 13. 10. 1999 bylo uvedeno datum zahájení 5. 10. 1999. V této souvislosti účastník řízení vyslovil také názor, že řízení bylo zahájeno již dnem 20. 9. 1999, kdy Úřad obdržel podání MUS z téhož dne, které bylo návrhem na zahájení řízení, nikoliv stížností či podnětem, jak uvádí Úřad. S těmito skutečnostmi není v souladu další postup Úřadu, neboť správní orgán nemůže z vlastního podnětu zahájit řízení ve věci, u níž již k zahájení řízení podle správního řádu došlo. Společnost MUS, jako soutěžitel, o jehož právech a povinnostech se v řízení rozhodovalo, měla být účastníkem řízení, nikoliv svědkem. Tím, že Úřad protiprávně vyloučil MUS z okruhu účastníků řízení, přestal být vázán jejím návrhem a celé řízení pak včetně dokazování podřídil své představě, když jinak by byl vázán návrhem MUS. Tento návrh požadoval, aby „... ÚOHS zahájil řízení proti ČEZ pro zneužití dominantního postavení na trhu. Podle názoru MUS by mělo vyústit v rozhodnutí, zakazující ČEZ vynucovat ve smlouvách a jejich dodatcích nepřiměřené, zejména cenové podmínky a podmiňovat přistoupením na tyto nepřiměřené podmínky další odběry hnědého energetického uhlí od MUS.“. Jelikož vynucování nepřiměřených, zejména cenových podmínek při uzavírání smluv a jejich dodatků se v řízení neprokázalo, lze oprávněně konstatovat, že kdyby Úřad neporušil ustanovení § 12 odst. 1 zákona a rozhodoval o návrhu MUS, nemohla být ČEZ nijak postižena. Přestože Úřad rozhodl o tom, že MUS není účastníkem řízení, bylo jí však toto postavení Úřadem poskytováno tím, že vyžadoval a převzal svědecké informace prostřednictvím právní zástupkyně MUS.

Dále v této části rozkladu účastník řízení namítl, že

*rozhodnutí obsahuje rozpory mezi výrokem a odůvodněním, kdy ve výroku je mj. uvedeno, že “ČEZ .....postupně snížil bez objektivně ospravedlnitelného důvodu v roce 1999 odběr hnědého uhlí ...”, kdežto v odůvodnění se tvrdí, že “Úřad přihlédl i k tomu, že existovaly objektivní důvody pro krácení odběru....”,*

*Úřad neoznámil, že nedodrží 30 denní lhůtu pro vydání rozhodnutí a nedodržení 60 denní lhůty oznámil nedostatečně a nezabezpečil dostatek důkazních prostředků, přičemž vycházel ze subjektivního názoru, že krácení o více jak 43 % je způsobilé znevýhodnit MUS a přitom nepřihlédl ke stanovisku MPO, které uvedlo, že došlo k nutnému a odpovídajícímu jednání ze strany ČEZ. Znevýhodnění MUS nebylo prokázáno. Rozhodnutí je tak v rozporu s ustanovením § 11 odst. 1 písm. h) zákona, neboť neprokázalo porušení povinností stanovených zákonem konkrétním jednáním, ale vycházelo z domněnky, že jednání je způsobilé znevýhodnit MUS.*

Na základě skutečností uvedených v části I. a II. rozkladu účastník řízení v závěru navrhl, aby předseda Úřadu napadené rozhodnutí zrušil a řízení zastavil.

Pokud jde o námitky v části I. rozkladu, k těmto jsem se po prostudování spisového materiálu jednotlivě shora vyjádřil. Po komplexním posouzení těchto námitek konstatuji, že z nich nevyplynuly žádné nové skutečnosti či poznatky, které by Úřad neval v úvahu při posouzení věci v prvostupňovém řízení. Mnohdy se námitky věcně opakují a zpravidla omezují na výčet skutečností, které nebyly přímo uvedeny v odůvodnění rozhodnutí, aniž však byly rozhodné pro celkové posouzení věci, dále na polemiku o přesnosti reprodukce obsahu té které listiny či upozornění na písařské chyby v rozhodnutí, které Úřad uznal a opravil.

K námitkám v II. části rozkladu uvádím následující:

Podle ustanovení § 18 odst. 2 správního řádu, věta druhá “*Pokud se řízení zahajuje z podnětu správního orgánu, je řízení zahájeno dnem, kdy tento orgán učinil vůči účastníku řízení první úkon*”. Z komentáře k tomuto ustanovení správního řádu pak vyplývá, že první procesní úkon je vůči účastníkovi řízení (nejde-li o případy podle § 26 správního řádu) učiněn okamžikem, kdy mu byl tento úkon stanoveným způsobem oznámen (doručen). Oznámení o zahájení řízení, datované 5. 10. 1999, účastník řízení podle doručky převzal dne 8. 10. 1999. Úřad tudíž správně konstatoval v napadeném rozhodnutí, že řízení bylo zahájeno 8. 10. 1999.

Nemohu přisvědčit ani dalším námitkám účastníka řízení týkajících se podání společnosti MUS, ze kterého dovozuje, že Úřad porušil ustanovení § 12 odst. 1 zákona tím, že podání MUS nepovažoval za návrh na zahájení řízení, nepřiznal jí postavení účastníka řízení a rozhodoval mimo rámec petitu jejího podání. Podle ustanovení § 12 odst. 1 zákona “*Účastníkem řízení je soutěžitel, o jehož právech nebo povinnostech stanovených tímto zákonem má být v řízení rozhodnuto*”. Ustanovení § 12 odst. 1 zákona je tedy speciální odchylnou úpravou od obecné definice účastníka řízení v ustanovení § 14 odst. 1 správního řádu a zužuje tento pojem jen na soutěžitele, o jehož právech nebo povinnostech stanovených tímto zákonem má být v řízení rozhodnuto. Řízení o

porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže tak Úřad vede jen s těmi narušiteli soutěže, o jejichž právech či povinnostech se v řízení rozhoduje v souvislosti s možným porušením zákona, např. zneužitím dominantního postavení, jak tomu bylo v daném případě. Tato odchylka od správního řádu byla přijata proto, že účelem zákona je ochrana konkurence jako ekonomického jevu, nikoliv ochrana jednotlivých účastníků trhu. Ti jsou proti narušitelům soutěže nepřímo chráněni rozhodnutími Úřadu, které narušitelům zabraňuje pokračovat v tomto jednání. Soutěžitelé či spotřebitelé, kteří jsou určitým protisoutěžním jednáním v daném případě dominantního soutěžitele "dotčeni", tedy nejsou účastníky řízení, byť by zahájení takového řízení iniciovali. Jejich návrhy v tomto směru jsou podle charakteru podání kvalifikovány jako stížnosti či podněty k šetření. Správní řád ani zákon o ochraně hospodářské soutěže však nevylučují, aby tyto osoby vystupovaly v řízení jako svědci. Závěrem této části pak podotýkám, že podání společnosti MUS ze dne 20. 9. 1999 bylo formulováno alternativně jako návrh na zahájení řízení, anebo podnět k šetření, resp. podnět k zahájení řízení z vlastního podnětu Úřadu, dospěje-li tento k závěru, že účastníkem řízení má být pouze společnost ČEZ, o jejichž právech nebo povinnostech v souvislosti s možným porušením zákona bude v řízení rozhodováno. Z výše uvedených důvodů Úřad akceptoval druhý alternativní návrh podání. Pokud jde o námitku, že přesto se společností MUS bylo v řízení jednáno jako s účastníkem řízení, neboť Úřad vyžadoval a převzal svědecké informace prostřednictvím právní zástupkyně této společnosti, není zřejmé z čeho tak účastník řízení usuzuje. Od MUS byly vyžadovány podklady a informace pro zjištění skutečného stavu věci stejně jako od řady ostatních soutěžitelů, přičemž žádný právní předpis nevylučuje, aby se tak dělo prostřednictvím zplnomocněného zástupce. Svědecké výpovědi pak byly poskytovány osobně vypovídajícími svědky.

K nedodržení lhůty pro vydání rozhodnutí uvádím: Úřad pochybil, když účastníkovi řízení neoznámil nedodržení 30 denní lhůty pro vydání rozhodnutí. Připomínám však, že se jednalo o lhůtu pořádkovou, jejíž nedodržení nemělo vliv na posouzení věci. O nedodržení 60 denní lhůty byl účastník řízení písemně informován dopisem ze dne 6. 12. 1999 (ve spise l. č. 1323). Z námítky není patrné, z čeho účastník řízení dovozuje, že toto oznámení nebylo učiněno odpovídajícím způsobem.

Pokud jde o namítaný rozpor mezi výrokem a odůvodněním v konstataci "objektivně ospravedlnitelných důvodů", jde o nepochopení významového rozdílu těchto pojmů v kontextu s rozdílnými skutečnostmi. Zatímco 1. výrok hovoří o tom, že účastník řízení neměl objektivně ospravedlnitelné důvody pro to, aby objem odběru uhlí snížil pouze jednomu z dlouhodobých dodavatelů a jiným dodavatelům odběry nesnížil, v odůvodnění je konstatováno, že snižování odběrů uhlí vyvolal propad spotřeby elektrické energie, což může být považováno za objektivní důvod pro obecné snižování odběrů uhlí pro výrobu elektřiny, nikoliv však pouze od jednoho dodavatele, ale v rovnoměrném rozložení na všechny dodavatele.

Uzavírám, že námítky účastníka řízení v II. části rozkladu z výše uvedených důvodů nepovažuji za oprávněné.

Správnost napadeného rozhodnutí jsem přezkoumal i nad rámec námitek účastníka řízení. V postupu Úřadu při vedení správního řízení a rozhodování jsem neshledal žádné skutečnosti, které by byly důvodem pro zrušení rozhodnutí a vrácení věci k novému projednání, popřípadě k zastavení řízení, tak, jak je v rozkladu navrhováno. Úřad se v odůvodnění napadeného rozhodnutí obsáhle zabýval skutkovou stránkou věci a uvedl, jakými úvahami byl veden při hodnocení shromážděných důkazů, o které opíral konstataci o porušení zákona účastníkem řízení. Při formulaci právních závěrů podle zákona o ochraně hospodářské soutěže se pak podpůrně řídil i rozhodovací praxí orgánů Evropského společenství při aplikaci čl. 86 (nyní čl. 82) Smlouvy o založení ES, přičemž v odůvodnění rovněž uvedl citace z příslušných judikátů.

Po celkovém přezkoumání věci podle ustanovení § 59 odst. 1 správního řádu jsem dospěl k závěru, že účastník řízení zneužil své dominantní postavení na trhu hnědého uhlí pro výrobu elektrické energie tím, že pokles spotřeby elektřiny v roce 1999 řešil snížením odběrů pouze od jednoho z dlouhodobých dodavatelů. Za ospravedlnitelný důvod pro toto jednání nepovažuji to, že ostatní dodavatelé na rozdíl od MUS přistoupili na snížení ceny při zachování objemů odběru. Účastník řízení si při svém jednání musel být vědom toho, že v pozici dominantního soutěžitele je vystaven silnější reglementaci z pohledu zákona, než soutěžitel, který toto postavení nemá, s povinností postupovat při řešení vzniklé situace v souladu se zákonem o ochraně hospodářské soutěže.

1. výrokovou část napadeného rozhodnutí deklarující porušení zákona účastníkem řízení jsem proto potvrdil. Současně jsem ze shora uvedených důvodů rozhodl o snížení pokuty za porušení zákona na částku 7 500 000,- Kč a v tomto smyslu změnil 2. výrokovou část.

## Poučení

Proti tomuto rozhodnutí se nelze podle ustanovení § 61 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákona č. 29/2000 Sb., dále odvolat.

Ing. Josef Bednář  
předseda  
Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Rozhodnutí obdrží:

právní zástupkyně účastníka řízení

JUDr. Jaroslava Vaňková  
advokátka  
Budečská 31  
120 00 Praha 2

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 19. 12. 2000 a stalo se vykonatelným dne 4. 1. 2001.

